

Talviurheilijat tehdään muka kesällä

Jatkan sen ilmaveivaamista, miten jokin asia on samaan aikaan tosi ja epätosi näkökulmasta riippuen.

Talvilajien edustajat julistavat yksimielisinä juhannusevankeliumiaan, jonka mukaan hiihtäjät, mäkimiehet, alppihiihtäjät, taitoluistelijat, muodostelmaluistelijat, pikaluistelijat, jääkiekkoilijat ja kaikki muut talviurheilijat tehdään kesällä. Luettuaan liturgiensa sanoja tuijottaa hetken merkitsevästi kuulijaa silmiin ja jää odottelemaan kuulijan myöntelevän kuulemaansa nokkeluutta nyökyttelemällä. Väitettä alleviivataan vielä laittamalla se jonkun menestyneen urheilijan suuhun. Urheilijan tekemisen näkökulmasta lause on kuitenkin kyseenalainen.

Urheilijoita ei tehdä. Ei kesällä eikä talvella. Valmentajat eivät tee urheilijoita, eivätkä vanhemmat tee urheilijoita. Ihminen tekee itse itsestään urheilijan, jos on tehdäkseen. Siihen urheilijan taimi tarvitsee puitteet, jotka mahdollistavat urheilemisen. Jokainen maailmanmestari ja olympiavoittaja saa uransa alkuvaiheessa ruokahuoltoa, majoitusta, lohdutusta ja läsnäoloa maailman pienimmässä urheiluopistossa, kodissa. Logistiikka, hygienia, kalustahuolto, kuljetukset, matkustaminen ja perusterveydenhuolto kuuluvat pakettiin. Useimmiten opistoa pyörittävät amatöörivanhemmat kolmessa vuorossa oman työnsä ohessa. Vaikka vanhempien panos on korvaamaton, ei nuori urheilija ole perheen

investointi. Onnistumiset ja voitot ovat bonuksia, mutta urheilijan ei kuulu lunastaa olemassaolonsa oikeutusta menestyksellä. Vanhempien ei kannata joka päivä kysellä, miten treenit menivät, vaan ennemminkin odottaa, mitä urheilija itse haluaa omasta aloitteestaan kertoa. Urheilijaksi kasvamiseen ei kuulu panos-tuotos-ajattelu. Voittaminen on oikeasti harvinaista. Jatkuva puhe urheilusta ja vertailu muihin on ajattelematonta. Jos vanhempi sortuu seuraamaan lapsensa urheiluharrastusta kuin pörssikurssin ylös-alas sahaamista iloiten jokaisesta noususta ja huolestuen jokaisesta laskusta, niin aika pian lapsi tai nuori huomaa tulewansa näkyväksi vain saavutustensa kautta.

Valmentajan kannatta ennen muuta nähdä, mitä kaikkea hänen valmennettavistaan voi kasvaa ja kehittyä. Sen kehityksen voi mahdollistaa monipuolinen, mielenkiintoinen ja vaativa harjoittelu. Jotta urheilija voisi tehdä itsestään urheilijan, on valmentajan hankittava viimeisin tieto ja osaaminen valmennuksesta ja valmennuksen pedagogiikasta ja osattava käyttää luovuuttaan ja mielikuvitustaan harjoittelun suunnittelussa ja ohjaamisessa. Lisäksi valmentaja antaa urheilijan käyttöön ulkopuoliset silmät, jotka voivat huomata asioita, joita urheilija ei välttämättä itse havaitse. Havaintojensa kommunikoimiseksi valmentajan kannattaa opiskella tunne- ja vuorovaikutustaitoja loputtomasti, sillä nuorilla urheilijoilla yleisin syy lopettamiseen on huono suhde valmentajaan. Kaiken tarvittavan tiedon välittäjänä valmentajan on oltava vielä niin taitava ja innostunut johtaja,

että hän saa valmennettavansakin tekemään itsestään hyvän ja innostuneen johtajan.

Miksi innostuneen? No, koska oman innostuksen ja urheilijan innostamisen merkitystä ei ohita mikään muu. Innostusta tarkoittava sana entusiasmus tulee alkuaan latinan ja kreikan sanoista «en»; jonkin sisällä ja «theos»; jumala. Sillä kuvataan siis ihmistä, jonka sisällä jyllää jumaluus. Ainakin minusta se näin äkistään kuulostaa pari piirua pätevämmältä ominaisuudelta, kuin minkäänasteinen sisäinen sankaruus.

Yhdysvaltojen hiihtoliiton USSA:n valmentajakongressissa oli mielenkiintoinen koulutusosio, jossa harjoiteltiin mitä kommunikoinnissa on huomioitava, kun kommunikoidaan nais- ja miesvalmennettaville. Kuinkakohan monessa lajissa Suomessa tällainen näkökulma on käynyt mielessä.

Suurin osa huippu-urheilijoista tehdään kesällä. Ehdottomasti. Ja no tietysti siitä syystä, että niin talvi- kuin kesälajeissa alkuvuonna syntyneet ovat kasvultaan ja kehitykseltään myöhemmin samana vuonna syntyneitä kypsempinä. Useimmissa lajeissa edustusurheilijoiksi onkin valikoitunut eniten kolmen ensimmäisen kuukauden aikana syntyneitä. Niin, ja alkuvuonna syntyneethän on tehty kesällä...

Matti Henttinen